

## A TANTÁRGY ADATLAPJA

### 1. A képzési program adatai

|                             |                                            |
|-----------------------------|--------------------------------------------|
| 1.1 Felsőoktatási intézmény | Babes-Bolyai Tudományegyetem               |
| 1.2 Kar                     | Pszichológia és Neveléstudományok Kar      |
| 1.3 Intézet                 | Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet |
| 1.4 Szakterület             | Neveléstudományok                          |
| 1.5 Képzési szint           | Alapképzés (BA) – licenz                   |
| 1.6 Szak / Képesítés        | Óvoda- és elemi oktatás pedagógiája        |

### 2. A tantárgy adatai

|                                         |                       |           |          |                      |            |                     |                               |
|-----------------------------------------|-----------------------|-----------|----------|----------------------|------------|---------------------|-------------------------------|
| 2.1 A tantárgy neve                     | <b>Neveléselmélet</b> |           |          |                      |            |                     |                               |
| 2.2 Az előadásért felelős tanár neve    | Dr. Kovács Zoltán     |           |          |                      |            |                     |                               |
| 2.3 A szemináriumért felelős tanár neve | drd. Szász Judit      |           |          |                      |            |                     |                               |
| 2.4 Tanulmányi év                       | 2. év                 | 2.5 Félév | 4. félév | 2.6. Értékelés módja | Kollokvium | 2.7 Tantárgy típusa | Választható tárgy. 4.3 opciós |

### 3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

|                                                                                       |    |                      |    |                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----|----------------------|----|-----------------------|-----|
| 3.1 Heti óraszám                                                                      | 3  | melyből: 3.2 előadás | 1  | 3.3 szeminárium/labor | 2   |
| 3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám                                                  | 70 | melyből: 3.5 előadás | 28 | 3.6 szeminárium/labor | 28  |
| A tanulmányi idő elosztása:                                                           |    |                      |    |                       | óra |
| A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása             |    |                      |    |                       | 6   |
| Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás        |    |                      |    |                       | 4   |
| Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása |    |                      |    |                       | 2   |
| Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)                                                  |    |                      |    |                       | -   |
| Vizsgák                                                                               |    |                      |    |                       | 2   |
| Más tevékenységek: .....                                                              |    |                      |    |                       | -   |
| 3.7 Egyéni munka össz-óraszama                                                        | 14 |                      |    |                       |     |
| 3.8 A félév össz-óraszama                                                             | 70 |                      |    |                       |     |
| 3.9 Kreditszám                                                                        | 3  |                      |    |                       |     |

### 4. Előfeltételek (ha vannak)

|                     |     |
|---------------------|-----|
| 4.1 Tantervi        | • - |
| 4.2 Kompetenciabeli | •   |

### 5. Feltételek (ha vannak)

|                                                       |                                                                        |
|-------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
| 5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei            | • Vetítő, laptop, hangfal, internetkapcsolat, CD                       |
| 5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei | • Vetítő, laptop, hangfal, internetkapcsolat, CD, flipchart, filctoll, |

## 6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Szakmai kompetenciák        | <p>K1. Különböző életkori sajátossághoz képzési szinthez és célcsoportokhoz adaptált oktatási vagy nevelési programok tervezése</p> <p>K4. Az óvodai/kisiskolai csoport, az oktatási folyamat és a célcsoport sajátos szociális tanulási/integrálási tevékenységének menedzserszemléletű kezelése (szervezése)</p> <p>K6. Önértékelés a szakmai gyakorlatban és karrierépítésben, e folyamat állandó javítása, optimalizálása</p> |
| Transzverzális kompetenciák | <p>✓ Az élethosszig tartó tanulás hatékony módszereinek és technikáinak használata a folyamatos szakmai fejlődés és képzés érdekében.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

## 7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

|                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7.1 A tantárgy általános célkitűzése | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Oktatási-nevelési és/vagy extracurriculáris tevékenységek változatos kivitelezésének kidolgozása.</li> <li>• Didaktikai alapelvek azonosítása és alkalmazása a foglalkoztatott célcsoport számára tervezett sajátos oktatási-nevelési tevékenységben.</li> <li>• Curriculáris normák, sztenderdek és követelmények érvényesítése a hivatalos iskolai dokumentumok elemzésében és értékelésében, vagy a saját tervezési tevékenység önértékelésében.</li> <li>• A tanulási tevékenységi tér és az óvodai/ kisiskolai gyermekközösség megszervezését szolgáló tervek kidolgozása különböző kontextusokban, figyelembe véve a rendelkezésre álló erőforrásokat.</li> <li>• Az óvodai és kisiskolai oktatási tevékenység különböző sajátos kontextusainak megfelelő nevelési erőforrás-típusok azonosítása.</li> <li>• Óvodai és kisiskolai oktatásra jellemző sajátos stratégiák használata a didaktikai tevékenység individualizálásában, differenciálásában, valamint a módszerek csoporthoz/ gyermekhez/ kisiskolához való adaptálásában.</li> <li>• A szakmai gyakorlatra vonatkozó reflektív szemlélet érvényesítése, ennek alkalmazása a szakmai felkészülés és a továbbképzés folyamatában.</li> <li>• Szakmai fejlődési tervek összeállítása a neveléstudományi kutatások eredményeinek hasznosításával.</li> </ul> |
| 7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• A személyiség fejlesztésére vonatkozó alapvető nevelési modellek, irányzatok megismerése, abban való tájékozottság kialakulása;</li> <li>• Egyfajta pedagógiai gondolkodásmód kialakulása a hallgatóknál, amely majd gyakorló pedagógusként segíti őket az óvodás- és kisiskoláskorú gyermekek személyiségfejlesztésében;</li> <li>• Indokolják a nevelés kompetenciafejlesztésként való értelmezésének fontosságát, és olyan irányultságra, jártasságokra, képességekre tegyenek szert, amelyek segítik majd őket a nevelési gyakorlat szakszerű megszervezésében.</li> <li>• A hallgatóknak olyan nevelési módszerekkel, technikákkal és stílusokkal való megismerkedése, ill. gyakorlatban való szakszerű alkalmazása, amely segíti őket a mindennapi pedagógiai és a későbbi</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|  |                                                                                                                                                                          |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | szakmai gyakorlatban. <ul style="list-style-type: none"> <li>• A nevelésietikai elvek fontosságának a megértése, és a nevelési gyakorlatban való alkalmazása;</li> </ul> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## 8. A tantárgy tartalma

| 8.1 Előadás                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Didaktikai módszerek                                               | Megjegyzések                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. A neveléstudomány klasszikus és korszerű megközelítései. A nevelés mint érték közvetítés, perszonalizációs folyamat, konstruktív folyamat, kompetenciafejlesztés                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | előadás, szemléltetés, beszélgetés, magyarázat, csoportmunka       | A hallgatók párosával vállalnak és mutatnak be szemináriumi témákat. A szemináriumi kiselőadásnak egyidejűleg elméleti és gyakorlati jellege is kell legyen. |
| 2. A nevelés mint kompetenciafejlesztés                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | előadás, szemléltetés, beszélgetés, magyarázat, kooperatív tanulás |                                                                                                                                                              |
| 3. Alapvető nevelési területek és kulcskompetenciák                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | előadás, szemléltetés, beszélgetés, magyarázat, csoportmunka       |                                                                                                                                                              |
| 4. A kognitív kompetencia fejlesztése. Az értelmi nevelés alapvető feladatai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | előadás, szemléltetés, beszélgetés, magyarázat, pedagógiai játék   |                                                                                                                                                              |
| 5. Az eszköz jellegű értelmi képességek fejlesztése                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | előadás, szemléltetés, beszélgetés, magyarázat, pedagógiai játék   |                                                                                                                                                              |
| 6. A kognitív motívumok és a tanulási motiváció fejlesztése                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | előadás, szemléltetés, beszélgetés, magyarázat, csoportmunka       |                                                                                                                                                              |
| 7. Az erkölcsi nevelés lényege, célja és feladatai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | előadás, , szemléltetés, magyarázat, csoportmunka                  |                                                                                                                                                              |
| 8. Az erkölcsi tudat és magatartás alakításának lehetőségei az óvodában és az elemi oktató-nevelő tevékenységben                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | előadás, szemléltetés, magyarázat, oktatófilm, csoportmunka, játék | A hallgatók párosával vállalnak és mutatnak be szemináriumi témákat. A szemináriumi kiselőadásnak egyidejűleg elméleti és gyakorlati jellege is kell legyen. |
| 9. Az erkölcsi nevelés alapelvei                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | előadás, szemléltetés, magyarázat, csoportmunka                    |                                                                                                                                                              |
| 10. Alapvető nevelési módszerek: erkölcsi beszélgetés, magyarázat, mesélés, gyakorlás                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | előadás, szemléltetés, magyarázat, csoportmunka                    |                                                                                                                                                              |
| 11. A helyes és helytelen fogalma, sajátosságai, alkalmazási lehetőségük az óvodai és iskolai nevelésben                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | előadás, szemléltetés, beszélgetés, magyarázat, csoportmunka       |                                                                                                                                                              |
| 12. A példaadás mint az egyik alapvető nevelési módszer. A pedagógus személyes példája, a pedagógus mint erkölcsi személyiség                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | előadás, szemléltetés, magyarázat, csoportmunka                    |                                                                                                                                                              |
| 13. Az értékek szerepe a nevelésben. A „kérdő-közösség” szerepe az értékek alakításában                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | előadás, szemléltetés, magyarázat, csoportmunka                    |                                                                                                                                                              |
| 14. Az esztétikai nevelés                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | előadás, szemléltetés, oktatófilm, magyarázat, csoportmunka, játék |                                                                                                                                                              |
| <b>Könyvészet:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>✓ Bábosik István (1999): <i>A nevelés elmélete és gyakorlata</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest</li><li>✓ Nagy József (2000): <i>XXI. század és nevelés</i>. Osiris Kiadó, Budapest.</li><li>✓ Bábosik I. (2004): <i>Neveléstudomány</i>. Osiris Kiadó, Budapest, pp. 11-18, 221-248.</li><li>✓ Péter Lilla (2008): <i>Neveléstudományi alapkérdések</i>. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár.</li><li>✓ Fodor László (2000): <i>Nevelés az iskolában</i>. Educatio Kiadó, Kolozsvár</li><li>✓ Fodor László (2001): <i>Az iskola pedagógiai világa</i>. Educatio Kiadó, Kolozsvár</li></ul> |                                                                    |                                                                                                                                                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Didaktikai módszerek                                                      | Megjegyzések                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Alapvető nevelési nevelési modellek                                                                                                                                                                                                                                           | beszélgetés,<br>csoportmunka, játék                                       | A hallgatók 3-4 tagú csoportban dolgoznak és mutatják be a tanulmányozott szakirodalom vállalt témát. |
| 2. Mi mindent tudunk a nevelésről?<br>Beszélgetés a neveléssel kapcsolatos eddigi ismereteinkről, fogalmainkról.<br>Fogalomértelmezések: nevelés, metaforái, meghatározása, negatív emberalakító fogalmaktól való elhatárolása. Pedagógia vagy antipedagógia? Jogos-e a nevelés? | kiselőadás, beszélgetés, játék, beszélgetőkör                             |                                                                                                       |
| 3. Nevelés a családban (nevelési stílusok gyerekek személyiségfejlődésére gyakorolt hatásai)                                                                                                                                                                                     | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka, beszélgetőkör               |                                                                                                       |
| 4. Elemi munkaeljárások (hagyományos és korszerű)                                                                                                                                                                                                                                | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka, beszélgetőkör               | A hallgatók 3-4 tagú csoportban dolgoznak és mutatják be a tanulmányozott szakirodalom vállalt témát. |
| 5. A nevelés etikája. A pedagógus mint erkölcsi személyiség. A beavatkozás felelőssége és igazságossága                                                                                                                                                                          | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka, beszélgetőkör               |                                                                                                       |
| 6. Az értékek meghatározó szerepe a nevelésben. Az értékek egy lehetséges vázlata, a mi értékeink                                                                                                                                                                                | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka, beszélgetőkör               |                                                                                                       |
| 7. Az erkölcsi fejlődés szakaszai J. Piaget és L. Kohlberg felfogásában. Az erkölcsi fejlődésre vonatkozó ismeretek óvodások és kisiskolások erkölcsi nevelésében való alkalmazása                                                                                               | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka                              | A hallgatók 3-4 tagú csoportban dolgoznak és mutatják be a tanulmányozott szakirodalom vállalt témát. |
| 8. Az erkölcsi nevelés lehetőségei Polgári nevelés órákon III-IV. osztályban (tankönyvelemzés, gyakorlati bemutató – mikrotanítás)                                                                                                                                               | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka, beszélgetőkör               |                                                                                                       |
| 9. Az erkölcsi fejlesztés lehetőségei „érték órák”(R. Fisher, 2003) által – I. (történet, mese gyakorlati bemutató/mikrotanítás)                                                                                                                                                 | kiselőadás, szemléltetés, beszélgetés, játék, csoportmunka, beszélgetőkör |                                                                                                       |
| 10. Az erkölcsi fejlesztés lehetőségei „érték órák”(R. Fisher, 2003) által – II. (képek, újságcikkek által, gyakorlati bemutató/mikrotanítás)                                                                                                                                    | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka, beszélgetőkör               | A hallgatók 3-4 tagú csoportban dolgoznak és mutatják be a tanulmányozott szakirodalom vállalt témát. |
| 11. Az erkölcsi fejlesztés lehetőségei „érték órák”(R. Fisher, 2003) által – III. (morális dilemma által gyakorlati bemutató/mikrotanítás)                                                                                                                                       | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka, beszélgetőkör               |                                                                                                       |
| 12. A fizikai (testi) nevelés lényege, célja, feladatai. A testtudat és az egészséges                                                                                                                                                                                            | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka,                             |                                                                                                       |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                             |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|--|
| életmódra nevelés                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | beszélgetőkör                                               |  |
| 13. A szakmai nevelés lényege, célja és feladatai. A szakmai és személyes kompetencia fejlesztése                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka, beszélgetőkör |  |
| 14. A világnézeti nevelés kérdései. Állampolgári (demokrácia, emberi jogok, tolerancia), nemzeti, interkulturális, ill. európaiságra nevelés                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | kiselőadás, beszélgetés, játék, csoportmunka, beszélgetőkör |  |
| <b>Könyvészet:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Lappints Árpád (1998): <i>Érték és nevelés</i>. Comenius Bt, Pécs</li> <li>✓ Zrinszky László (2002): <i>Nevelésemélet</i>. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.</li> <li>✓ Fisher, R. (2007): <i>Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal</i>. Műszaki Kiadó, Budapest.</li> <li>✓ Fisher, R. (2007): <i>Hogyan tanítsuk gyermekeinket gondolkodni?</i> Műszaki Kiadó, Budapest.</li> <li>✓ Fisher, R. (2003): <i>Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és erényekről</i>. Műszaki Kiadó, Budapest.</li> </ul> |                                                             |  |

**9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.**

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Alapvető neveléseméleti tájékozottság, nevelési attitűdök, koncepciók és képességek kialakítása, amelyek később elengedhetetlenül szükséges az óvodai és elemi oktatásban a gyerekek, tanulók személyiségfejlesztéséhez. Olyan nevelési elvek, módszerek és eljárások ismerete, amelyeket nemcsak a mindennapi nevelési gyakorlatban, hanem a szülőkkel és kollégákkal való kapcsolattartásban is alkalmaznia kell. A tárgy nagymértékben hozzájárul pedagógusi szakmához kötődő etikai normák felismeréséhez és a szakmai gyakorlatban való alkalmazásához.</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**10. Értékelés**

| Tevékenység típusa       | 10.1 Értékelési kritériumok                                                                                                                                                                                                                   | 10.2 Értékelési módszerek                                               | 10.3 Aránya a végső jegyben |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| 10.4 Előadás             | Alapvető neveléseméleti tájékozottság                                                                                                                                                                                                         | Írásbeli vizsga                                                         | 60%                         |
|                          | Az óvodai és iskolai nevelés-fejlesztés célját képező különböző kompetenciák ismerete, értelmezése, azok fejlesztéséhez kötődő tájékozottság és attitűdök kialakulása.                                                                        | Írásbeli vizsga                                                         |                             |
| 10.5 Szeminárium / Labor | Az erkölcsi fejlesztésben felhasználható egyéni portfólió összeállítása. Kiselőadás megtartása, amelyen belül pedagógiai feladatok, kvízzjátékok összeállítása és alkalmazása. Nevelési gyakorlattal kapcsolatos megfigyelési napló vezetése. | Folyamatos megfigyelés, a szemináriumi tevékenység elemzése, értékelése | 40%                         |
|                          | Aktív részvétel a szemináriumokon                                                                                                                                                                                                             | Folyamatos megfigyelés                                                  |                             |

#### 10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- szemináriumon való aktív részvétel (jelenlét – minimum 80%, szemináriumi kiselőadás megtartása, társak aktív bekapcsolása a szemináriumi tevékenységbe)
- neveléstudományi általános tájékozottság kialakulása (ismerik a neveléstudomány fő területeit, az egyes kompetenciák alakításához kötődő fejlesztési feladatokat, tájékozottak a nevelési alapelvek és módszerek vonatkozásában).
- Nevelési helyzetek gyakorlati megoldásának bizonyítása, az elméleti ismeretek gyakorlatban való alkalmazása.

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

29.09.2012.

Kovács Zoltán

drd. Szász Judit

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2012.10.01.

dr. Demény Piroska